

EUROPOS SAJUNGA

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

**Strasbūras, 2021 m. rugsėjo 15 d.
(OR. en)**

**2018/0247 (COD)
LEX 2119**

PE-CONS 67/21

**ELARG 54
COWEB 102
CFSP/PESC 805
RELEX 744
FIN 673
CADREFIN 408
POLGEN 158
MIGR 172
CODEC 1196**

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS, KURIUO NUSTATOMA
PASIRENGIMO NARYSTEI PARAMOS PRIEMONĖ (PNPP III)**

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTAS (ES) 2021/...**

2021 m. rugsėjo 15 d.

**kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė
(PNPP III)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 212 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros³,

¹ OL C 110, 2019 3 22, p. 156.

² OL C 86, 2019 3 7, p. 295.

³ 2019 m. kovo 27 d. Europos Parlamento pozicija (OL C 108, 2021 3 26, p. 409) ir 2021 m. rugsėjo 7 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). ... m. ... d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 231/2014¹ nustojo galioti 2020 m. gruodžio 31 d. Siekiant išlaikyti Sąjungos išorės veiksmų veiksmingumą, 2021–2027 m. laikotarpiu turėtų būti išlaikyta išorės paramos planavimo ir teikimo sistema;
- (2) Pasirengimo narystei paramos priemonės tikslas – parengti paramos gavėjus būsimai narystei Sąjungoje ir remti jų stojimo procesą. Todėl labai svarbu turėti specialią pasirengimo narystei paramos I priede išvardytiems paramos gavėjams 2021–2027 m. laikotarpiu priemonę (toliau – PNPP III), kuri yra skirta plėtrai remti, kartu užtikrinant, kad jos tikslai ir veikimas būtų suderinami su bendraisiais Sąjungos išorės veiksmų tikslais, nustatytais Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 21 straipsnyje, įskaitant pagarbą pagrindinėms teisėms ir principams, taip pat žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės apsaugą ir propagavimą, ir juos papildytų. Ši priemonė taip pat turėtų papildyti Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (toliau – KVTBP), nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/947²;

¹ 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP II) (OL L 77, 2014 3 15, p. 11).

² 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 (OL L 209, 2021 6 14, p. 1).

- (3) ES sutarties 49 straipsnyje numatyta, kad kiekviena Europos valstybė, gerbianči šias vertybes, t. y. pagarbą žmogaus orumui, laisvę, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, ir įsipareigojusi remti tas vertybes, gali pareikšti norą tapti Sąjungos nare. Tos vertybės yra bendros valstybėms narėms, kurių visuomenėse vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas bei moterų ir vyrų lygybė;
- (4) Europos valstybė, pateikusi paraišką dėl narystės Sąjungoje, gali tapti Sąjungos nare tik tada, kai buvo patvirtinta, jog ji visiškai tenkina 1993 m. birželio mėn. Kopenhagos Europos Vadovų Tarybos nustatytus stojimo kriterijus (toliau – Kopenhagos kriterijai), ir jeigu Sąjunga yra pajėgi integruoti naują narę. Kopenhagos kriterijai yra susiję su institucijų, užtikrinančių demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą, stabilumu, veikiančios rinkos ekonomikos egzistavimu, taip pat pajėgumu atlaikyti konkurencinį spaudimą bei Sąjungoje veikiančias rinkos jėgas ir gebėjimu ne tik naudotis teisėmis, bet ir prisiimti pareigas pagal Sutartis, įskaitant politinės, ekonominės ir pinigų sąjungos tikslų siekimą;

- (5) Sąjungos plėtros politika yra strateginė investicija į taiką, saugumą, stabilumą bei klestėjimą Europoje ir leidžia Sąjungai užsitikrinti geresnes sąlygas reaguoti į pasaulinius iššūkius. Ji taip pat suteikia daugiau ekonominių ir prekybos galimybių, naudingų tiek Sąjungai, tiek potencialioms valstybėms narėms, kartu užtikrinant laipsnišką paramos gavėjų transformaciją. Narystės Sąjungoje perspektyva turi stiprų transformatyvųjį poveikį, padedantį įtvirtinti teigiamus demokratinius, politinius, ekonominius ir socialinius pokyčius;
- (6) plėtros procesas grindžiamas nustatytais kriterijais ir sąžiningomis bei griežtomis sąlygomis. Kiekvienas paramos gavėjas vertinamas pagal jo paties nuopelnus. Vertinant padarytą pažangą ir nustatant trūkumus siekiama paskatinti I priede išvardytus paramos gavėjus vykdyti būtinas plataus užmojo reformas ir jiems nubrėžti atitinkamas gaires. Kad plėtros perspektyva taptų realybe, labai svarbu tvirtai įsipareigoti laikytis pirmenybės pagrindiniams klausimams. Taikant pirmenybės pagrindiniams klausimams principą teisinė valstybė ir pagrindinės teisės susiejami su kitomis dviem labai svarbiomis stojimo proceso sritimis: ekonomikos valdymu (didesniu dėmesiu ekonominei plėtrai ir konkurencingumo didinimui) ir demokratinių institucijų stiprinimu bei viešojo administravimo reforma. Kiekvienas iš trijų pagrindinių klausimų yra labai svarbus I priede išvardytų paramos gavėjų reformų procesams ir kiekvienu iš jų sprendžiami svarbiausi žmonių rūpesčiai. Pasirengimo narystei pažanga priklauso nuo to, kaip kiekviena paraišką pateikusi valstybė laikosi Sąjungos vertybių, ir nuo jos pajėgumų imtis būtinų reformų bei jas įgyvendinti siekiant suderinti savo politines, institucines, teisines, administracines ir ekonomikos sistemas su Sąjungos taisyklėmis, standartais, politika ir praktika;

- (7) geri kaimyniniai santykiai ir regioninis bendradarbiavimas yra esminiai plėtros proceso elementai ir yra nepaprastai svarbūs Sąjungos saugumui ir stabilumui apskritai. Galutinis, įtraukus ir privalomas dvišalių ginčų sprendimas taip pat yra svarbus elementas;
- (8) pripažinti ir įsipareigoti puoselėti pagrindines Europos vertybes yra pasirinkimas – tai itin svarbu visiems partneriams, siekiantiems narystės Sąjungoje. Tuo vadovaudamiesi partneriai turėtų priimti atsakomybę ir visapusiškai įsipareigoti puoselėti Europos vertybes, taip pat palaikyti taisyklėmis ir vertybėmis grindžiamą pasaulio tvarką ir ryžtingai vykdyti būtinas reformas savo žmonių labui. Tai apima laipsnišką suderinimą su Sąjungos bendra užsienio ir saugumo politika, visų pirma klausimais, susijusiais su itin svarbiais bendrais interesais, kaip antai, ribojamosios priemonės ir kova su dezinformacija ir kitomis hibridinėmis grėsmėmis;
- (9) savo 2018 m. vasario 6 d. komunikate „Įtikinama plėtros perspektyva ir didesnis ES įsipareigojimas Vakarų Balkanų šalims“ Komisija akcentavo tvirtą, pasiekimais grindžiamą narystės Sąjungoje perspektyvą Vakarų Balkanams. 2020 m. vasario 5 d. savo komunikate „Stojimo proceso stiprinimas. Įtikima ES perspektyva Vakarų Balkanų šalims“ Komisija pateikė peržiūrėtą stojimo proceso metodiką, o Taryba ją patvirtino. Komisija taip pat pateikė ekonomikos ir investicijų planą Vakarų Balkanams, kuriuo siekiama Vakarų Balkanų ilgesnės trukmės atsigavimo po COVID-19 krizės;

- (10) Sąjunga bei jos valstybės narės 2018 m. gegužės 17 d. Sofijos deklaracijoje ir 2020 m. gegužės 6 d. Zagrebo deklaracijoje dar kartą patvirtino besąlygiškai remiančios Vakarų Balkanų europinę perspektyvą, taip pat jų įsipareigojimus visais lygmenimis remti regiono politinę, ekonominę ir socialinę transformaciją. Zagrebo deklaracijoje Sąjunga bei jos valstybės narės dar kartą patvirtino savo tvirtą solidarumą su Vakarų Balkanų partneriais, visų pirma COVID-19 krizės kontekste;
- (11) Europos Vadovų Taryba suteikė šalies kandidatės statusą Albanijos Respublikai, Islandijai, Juodkalnijai, Šiaurės Makedonijos Respublikai, Serbijos Respublikai ir Turkijos Respublikai. Ji patvirtino Vakarų Balkanų europinę perspektyvą, grindžiamą stabilizacijos ir asociacijos procesu, kuris tebėra bendras santykių su Vakarų Balkanais pagrindas. Nedarant poveikio pozicijoms dėl statuso ar būsimiems sprendimams, kuriuos priims Europos Vadovų Taryba ar Taryba, subjektai, kuriems taikoma tokia europinė perspektyva ir kuriems nėra suteiktas šalies kandidatės statusas, vien šio reglamento tikslais gali būti laikomi potencialiais kandidatais. 2015 m. kovo mėn. Islandijos Vyriausybė paprašė Sąjungos Islandijos nebelaikyti šalimi kandidate, tačiau oficialiai Islandijos narystės prašymo neatsiėmė;

- (12) parama taip pat turėtų būti teikiama laikantis susitarimų, kuriuos Sąjunga sudarė su I priede išvardytais paramos gavėjais. Parama pagal šį reglamentą I priede išvardytiems paramos gavėjams daugiausia turėtų būti teikiama siekiant stiprinti demokratines institucijas ir teisinę valstybę, reformuoti teismines institucijas ir viešąjį administravimą, užtikrinti pagarbą pagrindinėms teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, ir skatinti lyčių lygybę, toleranciją, socialinę įtrauktį ir nediskriminavimą, be kita ko, kalbant apie pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis, taip pat vaikus ir neįgaliuosius. Parama taip pat turėtų būti prisidedama prie socialinės rinkos ekonomikos vystymo laikantis 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos iškilmingai paskelbtos ir pasirašytos deklaracijos dėl Europos socialinių teisių ramstyje nustatytų pagrindinių principų ir teisių¹. Parama neturėtų būti remiami veiksmai, kuriais prisidedama prie bet kokios formos segregacijos ar socialinės atskirties;

¹ OL C 428, 2017 12 13, p. 10.

- (13) kadangi geri kaimyniniai santykiai ir regioninis bendradarbiavimas yra esminiai plėtros proceso elementai, parama taip pat turėtų būti toliau skiriama I priede išvardytų paramos gavėjų pastangoms toliau gerinti regioninį, makroregioninį ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą bei teritorinį vystymąsi, be kita ko, įgyvendinant Sąjungos makroregionines strategijas. Tomis programomis turėtų būti toliau prisidedama prie paramos didelio matomumo Sąjungoje ir I priede išvardytuose paramos gavėjuose. Parama pagal šį reglamentą taip pat turėtų padėti gerinti paramos gavėjų ekonominį bei socialinį vystymąsi ir ekonomikos valdymą, skatinti ekonominę integraciją į Sąjungos bendrąją rinką, įskaitant muitinių bendradarbiavimą, propaguoti atvirą bei sąžiningą prekybą, kuria grindžiama išmanaus, tvaraus ir integracinio augimo darbotvarkė, be kita ko, įgyvendinant regioninės plėtros ir sanglaudos politiką, žemės ūkio ir kaimo plėtros politiką, socialinę ir užimtumo politiką, įskaitant darbuotojų judumą, skaitmeninės ekonomikos bei visuomenės plėtojimą, ir skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, 2018 m. pavyzdinės iniciatyvos „Vakarų Balkanų skaitmeninė darbotvarkė“ kontekste;
- (14) pagal PNPP III vykdomais veiksmais turėtų būti remiamas susitaikymas, taikos stiprinimas ir konfliktų prevencija dedant tarpininkavimo pastangas, taikant pasitikėjimo stiprinimo priemones ir vykdant procesus, kuriais skatinamas teisingumas, tiesos nustatymas, skriaudos atitaisymas ir garantijos, kad konfliktas nepasikartos;

- (15) parama pagal šį reglamentą turėtų būti naudojama siekiant didinti sveikatos saugumą ir gerinti pasirengimą ekstremaliosioms visuomenės sveikatos situacijoms, taip pat papildant kitas Sąjungos priemones reaguoti į COVID-19 protrūkio sukeltą didžiulį ekonominį sukrėtimą ir sušvelninti jo labai neigiamą socialinį ir ekonominį poveikį, sutelkiant išteklius siekiant paspartinti regiono ekonominį atsigavimą;
- (16) ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama tam, kad būtų kuriamos naujos galimybės jaunimui, įskaitant jaunuosius specialistus, kartu užtikrinant, kad tokiomis galimybėmis būtų prisidedama prie I priede išvardytų paramos gavėjų socialinio ir ekonominio vystymosi. Parama pagal šį reglamentą taip pat turėtų padėti spręsti protų nutekėjimo problemą;
- (17) tiek I priede išvardyti paramos gavėjai, tiek Sąjunga turėtų tinkamai informuoti apie Sąjungos pastangas finansavimu pagal PNPP III remti minėtų paramos gavėjų reformų pažangą. Tuo atžvilgiu Sąjunga turėtų intensyvuoti pastangas komunikuoti ir vykdyti kampanijas siekdama užtikrinti finansavimo pagal PNPP III matomumą;
- (18) remdamasi valstybių narių patirtimi Sąjunga I priede išvardytiems paramos gavėjams turėtų teikti paramą pereinamajame procese siekiant narystės. Taip bendradarbiaujant ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama dalijimuisi patirtimi, kurią valstybės narės įgijo vykdydamos savo reformų procesus;

- (19) teisinės valstybės, įskaitant teisminių institucijų nepriklausomumą, kovą su korupcija, pinigų plovimu ir organizuotu nusikalstamumu, stiprinimas, taip pat skaidrumas, geras valdymas visais lygmenimis ir viešojo administravimo reforma, be kita ko, viešųjų pirkimų, konkurencijos bei valstybės pagalbos srityse ir toliau išlieka pagrindiniais iššūkiais ir yra esminiai klausimai, kad paramos gavėjai priartėtų prie Sąjungos ir pasirengtų visapusiškai priimti narystės Sąjungoje įsipareigojimus. Atsižvelgiant į tai, kad tose srityse vykdomos reformos yra labiau ilgalaikio pobūdžio ir į tai, kad reikia įtvirtinti rezultatus, tie klausimai finansine parama pagal šį reglamentą turėtų būti sprendžiami kuo anksčiau;
- (20) laikydamasi dalyvaujamosios demokratijos principo Komisija visuose I priede išvardytuose paramos gavėjuose turėtų skatinti stiprinti parlamentinius pajėgumus, parlamentinę priežiūrą, demokratines procedūras ir sąžiningą atstovavimą;
- (21) tvirtesnis Sąjungos ir I priede išvardytų paramos gavėjų strateginis ir operatyvinis bendradarbiavimas yra esminis veiksnys siekiant veiksmingai ir efektyviai kovoti su saugumo, organizuoto nusikalstamumo ir terorizmo grėsmėmis;
- (22) bendradarbiavimas migracijos klausimais tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis, įskaitant tolesnį sienų ir migracijos valdymo pajėgumų konsolidavimą, galimybės gauti tarptautinę apsaugą užtikrinimą, dalijimąsi svarbia informacija, sienų kontrolės ir pastangų išspręsti neteisėtos migracijos klausimą stiprinimą, kovą su priverstine migracija ir kovą su prekyba žmonėmis bei neteisėtu žmonių gabenimu, yra svarbus Sąjungos ir I priede išvardytų paramos gavėjų bendradarbiavimo aspektas;

- (23) siekiant užtikrinti visuomenės pritarimą Sąjungos vertybėms, jos supratimą apie Sąjungos vertybes ir galimos narystės Sąjungoje naudą bei pareigas, turėtų būti stiprinami I priede išvardytų paramos gavėjų komunikacijos gebėjimai ir kovojama su dezinformacija;
- (24) yra būtina, kad Sąjunga imtųsi vadovaujamo vaidmens pereinant prie sveikos planetos ir labiau susieto pasaulio. Europos žaliuoju kursu, kaip nustatyta 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikate, numatomas atnaujintas įsipareigojimas ir nauja strateginė programa tam pasauliniam tikslui pasiekti. Sąjunga turėtų pasinaudoti savo įtaka, ekspertinėmis žiniomis ir finansine parama, kad I priede išvardytus paramos gavėjus paskatintų prisijungti prie jos žengiant tvarumo link. Todėl šiuo reglamentu turėtų būti propaguojama žaliaji darbotvarkė sustiprinant aplinkos apsaugą, prisidedant prie klimato kaitos švelninimo bei atsparumo klimato kaitai didinimo ir paspartinant perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos;

- (25) I priede išvardyti paramos gavėjai turi būti geriau pasirengę padėti spręsti pasaulines problemas, pavyzdžiui, darnaus vystymosi ir klimato kaitos problemas, ir suderinti savo veiksmus su Sąjungos pastangomis spręsti tuos klausimus. Atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą ir laikantis Sąjungos įsipareigojimų įgyvendinti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją,¹ ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, PNPP III turėtų padėti integruoti klimato politikos veiksmus į Sąjungos politiką ir pasiekti bendrą tikslą – 30 % ES biudžeto išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti, taip pat pasiekti plataus užmojo tikslą: 2024 m. – 7,5 % biudžeto išlaidų, o 2026 m. ir 2027 m. – 10 % biudžeto išlaidų skirti biologinės įvairovės tikslams, kartu atsižvelgiant į esamą klimato ir biologinės įvairovės tikslų dubliavimąsi. Numatoma, kad vykdant veiksmus pagal PNPP III 18 % bendro PNPP III finansinio paketo bus skirta klimato srities tikslams, o ne vėliau kaip 2027 m. siekiama šią dalį padidinti iki 20 %. Atitinkami veiksmai turi būti nustatyti rengiant ir įgyvendinant PNPP III, o bendras įnašas iš PNPP III turėtų būti svarstomas atitinkamų vertinimų ir peržiūros procesų metu;

¹ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

- (26) veiksmai pagal PNPP III turėtų padėti įgyvendinti 2015 m. rugsėjo mėn. priimtą Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. kaip visuotinę darbotvarkę; Sąjunga bei jos valstybės narės yra visapusiškai įsipareigojusios ją įgyvendinti, o visi I priede išvardyti paramos gavėjai yra ją patvirtinę. Norint pasiekti tuos tikslus, be veiksmų, kurių vienas iš pagrindinių tikslų yra klimatas, veiksmais, įgyvendinamais pagal PNPP III, kai tik įmanoma, visuose sektoriuose turėtų būti integruojami aplinkos tvarumo ir kovos su klimato kaita tikslai, daugiausia dėmesio skiriant aplinkos apsaugai bei kovai su tarpvalstybine tarša, ir nacionalinėmis bei vietos strategijomis turėtų būti siekiama žaliojo ekonomikos augimo, be kita ko, skatinant taikyti tvarumo kriterijus viešuosiuose pirkimuose. Veiksmai, įgyvendinami pagal PNPP III, turėtų neprieštarauti principui „nedaryti žalos“ ir tie veiksmai turėtų kaip įmanoma labiau atitikti Sąjungos taksonomiją, visų pirma siekiant užtikrinti investicijų į Vakarų Balkanus ir Turkiją tvarumą;

- (27) įgyvendinant šį reglamentą turėtų būti vadovaujama lyčių lygybės bei moterų ir mergaičių įgalėjimo principais ir turėtų būti siekiama apsaugoti ir propaguoti moterų ir mergaičių teises, laikantis ES lyčių lygybės veiksmų planų ir atitinkamų Tarybos išvadų bei tarptautinių konvencijų, įskaitant 2018 m. gruodžio 10 d. Tarybos išvadą dėl moterų, taikos ir saugumo. Sustiprinus lyčių lygybę bei moterų ir mergaičių įgalėjimą Sąjungos išorės veiksmuose ir įdėjus daugiau pastangų pasiekti ES lyčių lygybės veiksmų planuose nurodytus būtiniausius veiklos rezultatų standartus, turėtų būti užtikrinta, kad Sąjungos ir I priede išvardytų paramos gavėjų bendradarbiavimas būtų vykdomas laikantis lyčiai atžvalgaus ir pokyčius skatinančio požiūrio. Lyčių lygybė turėtų būti atspindima ir integruojama įgyvendinant šį reglamentą;
- (28) šiuo reglamentu nustatomas viso PNPP III laikotarpio finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausias orientacinis dydis metinės biudžeto sudarymo procedūros metu, kaip tai suprantama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo,¹ 18 punkte;

¹ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28.

- (29) Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti jų teikiamos paramos atitiktį, suderinamumą, nuoseklumą ir papildomumą, visų pirma rengdamos reguliarias konsultacijas ir dažnai keisdamosi informacija įvairiais paramos teikimo ciklo etapais, be kita ko, vietos lygmeniu. Taip pat turėtų būti imtasi būtinų veiksmų geresniam veiklos koordinavimui ir papildomumui su kitais paramos teikėjais užtikrinti, be kita ko, rengiant reguliarias konsultacijas. Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų tinkamai konsultuojamasi su atitinkamais I priede išvardytų paramos gavėjų suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant atitinkamai pilietinės visuomenės organizacijas ir vietas bei regionines valdžios institucijas, ir jiems turėtų būti sudarytos galimybės laiku susipažinti su atitinkama informacija, kad jie galėtų atlikti prasmingą vaidmenį rengiant bei įgyvendinant programas ir susijusių stebėsenos procesų metu. Turėtų būti stiprinamas pilietinės visuomenės vaidmuo jai dalyvaujant valdžios įstaigų įgyvendinamose programose ir kaip tiesioginės Sąjungos paramos gavėjos. Be to, Sąjungos lėšomis taip pat turėtų būti remiami žmogaus teisių gynėjai;

- (30) veiksmų, kuriais siekiama tikslų atitinkamose politikos srityse, kurios yra remiamos pagal šį reglamentą, prioritetai turėtų būti išdėstyti Komisijos parengtoje Sąjungos daugiametės finansinės programos 2021–2027 m. laikotarpiui programavimo sistemoje (toliau – PNPP programavimo sistema). PNPP programavimo sistema turėtų būti parengta bendradarbiaujant su I dalyje išvardytais paramos gavėjais, laikantis bendros politikos sistemos ir principų, taip pat šiame reglamente nustatytų bendrųjų bei konkrečių tikslų ir joje turėtų būti deramai atsižvelgta į atitinkamas nacionalines strategijas. PNPP programavimo sistemoje turėtų būti nustatytos sritys, kurioms teikiama parama, ir nurodyti orientaciniai asignavimai kiekvienai paramos sričiai, įskaitant su klimatu susijusių išlaidų sąmatą;

- (31) ir Sąjunga, ir I priede išvardyti paramos gavėjai yra suinteresuoti intensyvinti tų paramos gavėjų pastangas reformuoti savo politines, teises ir ekonomines sistemas. Parama turėtų būti grindžiama tiek veiklos rezultatais grindžiamu požiūriu, tiek „teisingos dalies“ principu, užtikrinant visų I priede išvardytų paramos gavėjų pažangą. Parama turėtų būti orientuota į jų konkrečią situaciją ir pagal ją koreguojama, atsižvelgiant į visas tolesnes pastangas, kurių reikia, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai. Turėtų būti atsižvelgiama į I priede išvardytų paramos gavėjų poreikius ir pajėgumus vadovaujantis „teisingos dalies“ principu, siekiant išvengti, kad paramos lygis nebūtų neproporcingai žemas palyginti su kitais paramos gavėjais. Paramos pagal šį reglamentą aprėptis ir intensyvumas turėtų būti diferencijuojami pagal I priede išvardytų paramos gavėjų veiklos rezultatus, visų pirma jų įsipareigojimą vykdyti reformas ir daryti pažangą jas įgyvendinant, visų pirma teisinės valstybės ir pagrindinių teisių, demokratinių institucijų ir viešojo administravimo reformos, taip pat ekonominio vystymosi bei konkurencingumo srityse;

- (32) tais atvejais, kai atitinkami rodikliai rodo kurio nors iš I priede išvardytų paramos gavėjų didelį regresą arba nuolatinę pažangos stoką tose srityse, kurioms taikomas pirmenybės pagrindiniams klausimams principas, turėtų būti atitinkamai moduluojama paramos aprėptis ir intensyvumas, nedarant poveikio Tarybos įgaliojimams patvirtinti ribojamąsias priemones po to, kai priimamas sprendimas iš dalies apriboti ar visiškai nutraukti ekonominius ir finansinius santykius su viena ar keliomis trečiosiomis valstybėmis laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 215 straipsnio ir nedarant poveikio Komisijos įgaliojimams sustabdyti mokėjimus arba finansavimo susitarimų įgyvendinimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2018/1046¹ (toliau – Finansinis reglamentas). Reikėtų tinkamai atsižvelgti į tai, kaip paramos gavėjai laikosi Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principų;
- (33) Komisija kiekvienais metais turėtų įvertinti PNPP programavimo sistemos įgyvendinimą ir aprašyti, kaip buvo laikomasi veiklos rezultatais grindžiamo požiūrio ir „teisingos dalies“ principo. Tame vertinime taip pat turėtų būti atspindėta esama finansavimo lygio padėtis pagal kiekvieną tikslą ir kiekvieną I priede nurodytą paramos gavėją. Vertinimu taip pat turėtų būti sudarytos sąlygos pagal šį reglamentą įsteigtam komitetui turėti pakankamai informacijos, kad jis galėtų padėti Komisijai;

¹ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

- (34) Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų įdiegti aiškūs stebėsenos ir vertinimo mechanizmai siekiant užtikrinti veiksmingą atskaitomybę ir skaidrumą, įgyvendinant Sąjungos biudžetą, ir siekiant užtikrinti veiksmingą pažangos įgyvendinant šio reglamento tikslus vertinimą. Kai įmanoma ir tikslinga, Sąjungos veiksmų rezultatus reikėtų stebėti ir vertinti remiantis iš anksto apibrėžtais, skaidriais ir konkrečiai šaliai skirtais išmatuojamais rodikliais, pritaikytais prie PNPP III ypatybių ir tikslų;
- (35) perėjimas nuo pasirengimo narystei lėšų tiesioginio valdymo, vykdomo Komisijos, prie netiesioginio valdymo, vykdomo paramos gavėjų, turėtų būti laipsniškas ir atitikti tų paramos gavėjų atitinkamus pajėgumus, atsižvelgiant į gero valdymo principą. Komisija turėtų imtis tinkamų priežiūros priemonių, kuriomis būtų užtikrinta Sąjungos finansinių interesų apsauga, ir turėtų galėti prireikus tą perėjimą sustabdyti. Teikiant paramą turėtų būti toliau naudojamosi struktūromis ir priemonėmis, kurių naudingumas buvo patvirtintas pasirengimo stojimui proceso metu;

- (36) Sąjunga turėtų siekti kuo efektyviau naudoti turimus išteklius, kad jos išorės veiksmų poveikis būtų optimalus. Tai turėtų būti pasiekta užtikrinus Sąjungos išorės finansavimo priemonių suderinamumą, nuoseklumą ir papildomumą, taip pat užtikrinant sinergiją su kitų sričių Sąjungos politika ir programomis, kaip antai bendrąja mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, sukurta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695¹, programa „Erasmus+“, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/817², programa „Kūrybiška Europa“, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/818³, Europos žaliuoju kursu, Teisingos pertvarkos fondu, įsteigtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1056⁴, ir Europos infrastruktūros tinklų priemonė, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1153⁵, apimant, kai aktualu, suderinamumą ir papildomumą su makrofinansine parama;

¹ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukurama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (OL L 170, 2021 5 12, p. 1).

² 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/817, kuriuo nustatoma Sąjungos švietimo bei mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1288/2013 (OL L 189, 2021 5 28, p. 1).

³ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/818, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. programa „Kūrybiška Europa“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1295/2013 (OL L 189, 2021 5 28, p. 34).

⁴ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

⁵ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 (OL L 249, 2021 7 14, p. 38).

- (37) tam, kad kombinuotųjų intervencinių priemonių poveikis siekiant bendro tikslo būtų kuo didesnis, PNPP III turėtų būti galima prisidėti prie veiksmų pagal kitas programas, jei tik įnašais nedengiamos tos pačios išlaidos;
- (38) Sąjungos finansavimas pagal PNPP III turėtų būti naudojamas programos „Erasmus+“ tarptautinio aspekto veiksmams finansuoti, o tie veiksmai turėtų būti įgyvendinami laikantis Reglamento (ES) 2021/817;
- (39) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal SESV 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo bei vykdymo pasitelkiant dotacijas, apdovanojimus, viešuosius pirkimus ir netiesioginį valdymą tvarka ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Remiantis SESV 322 straipsniu priimtos taisyklės taip pat apima bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą;
- (40) kadangi pagarba demokratijai, žmogaus teisėms ir teisinei valstybei yra būtina patikimo finansų valdymo ir veiksmingo Sąjungos teikiamo finansavimo sąlyga, kaip nurodyta Finansiniame reglamente, parama galėtų būti sustabdyta, jei I priede išvardytų paramos gavėjų demokratijos, žmogaus teisių ar teisinės valstybės padėtis pablogėtų;

- (41) šiame reglamente nustatyti finansavimo būdai ir įgyvendinimo metodai turėtų būti pasirenkami pagal tai, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir užtikrinti rezultatus, atsižvelgiant visų pirma į kontrolės išlaidas, administracinę naštą ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Taip pat turėtų būti atsižvelgiama į fiksuotųjų sumų, fiksuotųjų normų ir vieneto įkainių naudojimo galimybes ir į finansavimą, nesusijusį su išlaidomis, kaip nurodyta Finansinio reglamento 125 straipsnio 1 dalyje;
- (42) Sąjunga turėtų ir toliau taikyti bendras taisykles, skirtas jos išorės veiksmų įgyvendinimui. Sąjungos išorės veiksmų finansavimo priemonių įgyvendinimo taisyklės ir procedūros nustatytos Reglamente (ES) 2021/947. Turėtų būti nustatytos papildomos išsamios nuostatos siekiant atsižvelgti į konkrečius atvejus, visų pirma tarpvalstybinį bendradarbiavimą, žemės ūkį ir kaimo plėtros politikos sritis;

- (43) išorės veiksmai dažnai įgyvendinami labai nepastovioje aplinkoje, kurioje reikia nuolat ir greitai prisitaikyti prie kintančių Sąjungos partnerių poreikių ir pasaulinių uždavinių, kaip antai: žmogaus teisės, demokratija ir geras valdymas, saugumas ir stabilumas, klimato kaita ir aplinka, neteisėta migracija bei priverstine migracija ir jų pagrindinės priežastys. Dėl nuspėjamumo principo derinimo su poreikiu greitai reaguoti į naujus poreikius reikia koreguoti finansinį programų įgyvendinimą. Siekiant padidinti Sąjungos gebėjimą reaguoti į nenumatytus poreikius, kartu laikantis principo, kad Sąjungos biudžetas yra nustatomas kasmet, šiuo reglamentu turėtų būti išsaugotas lankstumas, kuris pagal Finansinį reglamentą jau buvo leidžiamas kitoms politikos sritims, t. y. perkėlimai ir įsipareigojimų dėl jau numatytų lėšų perskirstymas laikantis šiame reglamente nustatytų tikslų ir uždavinių. Tai užtikrins veiksmingą Sąjungos lėšų naudojimą tiek Sąjungos piliečiams, tiek I priede išvardytiems paramos gavėjams, taip kuo labiau padidinant Sąjungos lėšas, numatytas Sąjungos išorės veiksmų intervencinėms priemonėms;

- (44) Reglamentu (ES) 2021/947 nustatytą naująjį „Europos darnaus vystymosi fondą +“ (toliau – EDVF+), kuris yra grindžiamas jo pirmtaku, turėtų sudaryti integruotas finansinis paketas, užtikrinantis finansavimo pajėgumus visame pasaulyje dotacijų, biudžeto garantijų ir kitų finansinių priemonių forma, įskaitant I priede išvardytiems paramos gavėjams. Pagal šį reglamentą vykdomų EDVF+ operacijų, susijusių su Vakarų Balkanais, valdymą turėtų užtikrinti Vakarų Balkanų investicijų programa. Vakarų Balkanų investicijų programos iniciatyvinį komitetą atitinkamai sudaro I priede išvardyti paramos gavėjai iš Vakarų Balkanų, Europos bendrojo Vakarų Balkanų fondo įnašų mokėtojai, atitinkamos finansų įstaigos ir atitinkamos regioninės organizacijos. EDVF+ operacijų, susijusių su Vakarų Balkanais, specialioji strateginė valdyba turėtų ir toliau būti įtraukaus pobūdžio;
- (45) išorės veiksmų garantija, nustatyta Reglamentu (ES) 2021/947, remiamos EDVF+ operacijos, o PNPP III turėtų būti prisidedama prie atidėjinių poreikių, susijusių su veiksmais, kuriais remiami I priede išvardyti paramos gavėjai, įskaitant atidėjinius ir įsipareigojimus, atsirandančius dėl makrofinansinės paramos paskolų;

- (46) svarbu užtikrinti, kad tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos būtų įgyvendinamos nuosekliai laikantis išorės veiksmų programose ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1059¹ nustatytos sistemos. Šiame reglamente turėtų būti nustatytos konkrečios bendro finansavimo nuostatos;
- (47) šiame reglamente nurodyti metiniai ar daugiamečiai veiksmų planai ir priemonės laikomi darbo programomis pagal Finansinį reglamentą. Metinius ar daugiamečius veiksmų planus sudaro viename dokumente pateiktas priemonių rinkinys;

¹ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1059 dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG), kuris remiamas Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšomis (OL L 231, 2021 6 30, p. 94).

- (48) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013¹, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95², (Euratomas, EB) Nr. 2185/96³ ir (ES) 2017/1939⁴ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteislingai išmokėtų ar neteislingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų.

¹ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

² 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

³ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁴ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371¹, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises. I priede išvardyti paramos gavėjai Komisijai taip pat turėtų nedelsdami pranešti apie pažeidimus, įskaitant sukčiavimą, kurie buvo nustatyti pirminėse administracinėse ar teisminėse išvadose, ir pastarąją informuoti apie administracinių ir teisinių procedūrų eigą. Siekiant suderinti valstybių narių gerąją patirtį, turėtų būti pranešama elektroninėmis priemonėmis, naudojant Komisijos nustatytą Pažeidimų valdymo sistemą;

- (49) parama pagal šį reglamentą turėtų būti įgyvendinama skaidriai, atskaitingu ir depolitizuotu būdu. Komisija turėtų tai atidžiai stebėti, be kita ko, vietos lygmeniu;

¹ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

- (50) komunikacija skatina demokratines diskusijas, stiprina institucijų vykdomą Sąjungos finansavimo kontrolę bei priežiūrą ir prisideda prie Sąjungos patikimumo didinimo. Sąjunga ir Sąjungos finansavimo gavėjai turėtų didinti Sąjungos veiksmų matomumą ir turėtų adekvačiai informuoti apie Sąjungos paramos pridėtinę vertę. Tuo atžvilgiu pagal Finansinį reglamentą su Sąjungos finansavimo gavėjais sudarytuose susitarimuose turėtų būti nustatytos pareigos užtikrinti tinkamą matomumą, o, kai tos pareigos nevykdomos, Komisija turėtų tinkamai ir laiku imtis veiksmų;
- (51) siekiant atsižvelgti į bet kuriuos plėtros politikos sistemos pokyčius arba į svarbius pokyčius I priede išvardytuose paramos gavėjuose, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais pritaikomi ir atnaujinami II ir III prieduose išvardyti paramos teminiai prioritetai, taip pat priimti deleguotąjį aktą, kuriuo papildomas šis reglamentas nustatant tam tikrus paramos konkrečius tikslus ir teminius prioritetus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros¹ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

¹ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (52) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, visų pirma dėl konkrečių netiesioginio valdymo su I priede išvardytais paramos gavėjais sąlygų bei struktūrų ir dėl paramos kaimo plėtrai įgyvendinimo, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹. Nustatant vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, reikėtų atsižvelgti į patirtį, įgytą valdant ir įgyvendinant ankstesnę pasirengimo narystei paramą. Tos vienodos sąlygos turėtų būti iš dalies keičiamos, jeigu to reikėtų dėl pasikeitusių aplinkybių;
- (53) pagal šį reglamentą įsteigto komiteto kompetencijai taip pat turėtų būti priskiriami teisės aktai ir įsipareigojimai pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1085/2006² bei Reglamentą (ES) Nr. 231/2014 ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 389/2006³ 3 straipsnio įgyvendinimas;

¹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

² 2006 m. liepos 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1085/2006, nustatantis Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA) (OL L 210, 2006 7 31, p. 82).

³ 2006 m. vasario 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 389/2006, nustatantis finansinės paramos priemonę Kipro turkų bendruomenės ekonominei plėtrai skatinti, ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2667/2000 dėl Europos rekonstrukcijos agentūros (OL L 65, 2006 3 7, p. 5).

- (54) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tiems tikslams pasiekti;
- (55) siekiant užtikrinti paramos teikimo atitinkamoje politikos srityje tęstinumą ir sudaryti sąlygas pradėti įgyvendinimą nuo 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos pradžios, šis reglamentas turėtų įsigalioti skubos tvarka ir turėtų būti taikomas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (toliau – PNPP III) 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (toliau – 2021–2027 m. DFP) laikotarpiui.

Juo nustatomi PNPP III tikslai, 2021–2027 m. laikotarpio biudžetas, Sąjungos paramos formos ir tokios paramos teikimo taisyklės.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente tarpvalstybinis bendradarbiavimas yra:

- a) valstybių narių ir šio reglamento I priede išvardytų paramos gavėjų bendradarbiavimas, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2021/1059 3 straipsnio 1 dalies b punkte;
- b) dviejų ar daugiau šio reglamento I priede išvardytų paramos gavėjų bendradarbiavimas arba

- c) šio reglamento I priede išvardytų paramos gavėjų ir Reglamento (ES) 2021/947 I priede išvardytų šalių ir teritorijų bendradarbiavimas.

3 straipsnis

PNPP III tikslai

1. Bendrasis PNPP III tikslas – remti I priede išvardytus paramos gavėjus jiems priimant ir įgyvendinant politines, institucines, teises, administracines, socialines bei ekonomines reformas, reikalingas tam, kad tie paramos gavėjai laikytųsi Sąjungos vertybių ir laipsniškai prisiderintų prie Sąjungos taisyklių, standartų, politikos ir praktikos (toliau – *acquis*) rengdamiesi būsimai narystei Sąjungoje, tokiu būdu prisidedant prie bendro stabilumo, saugumo, taikos ir klestėjimo.
2. PNPP III siekiama tokių konkrečių tikslų:
 - a) stiprinti teisinę valstybę, demokratiją, pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, be kita ko, propaguojant nepriklausomas teismines institucijas, didesnę saugumą ir kovą su korupcija bei organizuotu nusikalstamumu, tarptautinės teisės laikymąsi, užtikrinant žiniasklaidos laisvę bei akademinę laisvę ir palankios aplinkos pilietinei visuomenei kūrimą; propaguoti nediskriminavimą ir toleranciją; užtikrinti pagarbą mažumoms priklausančių asmenų teisėms ir lyčių lygybės skatinimą ir gerinti migracijos valdymą, įskaitant sienų valdymą ir kovą su neteisėta migracija, taip pat spręsti priverstinės migracijos problemą;

- b) didinti viešojo administravimo veiksmingumą ir remti skaidrumą, struktūrines reformas ir gerą valdymą visais lygmenimis, be kita ko, viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos srityse;
- c) I priede išvardytų paramos gavėjų taisyklės, standartus, politiką ir praktiką suderinti su Sąjungos taisyklėmis, standartais, politika ir praktika; stiprinti regioninį bendradarbiavimą, susitaikymą bei gerus kaimyninius santykius ir žmonių tarpusavio ryšius bei strateginę komunikaciją;
- d) stiprinti ekonominę bei socialinę vystymąsi ir sanglaudą, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui, be kita ko, vykdant kokybišką švietimo ir užimtumo politiką, remiant investicijas ir privačiojo sektoriaus plėtrą, daugiausia orientuojantis į mažąsias ir vidutines įmones (toliau – MVI), taip pat žemės ūkiui ir kaimo plėtrai;
- e) stiprinti aplinkos apsaugą; didinti atsparumą klimato kaitai; spartinti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir plėtoti skaitmeninę ekonomiką bei visuomenę ir stiprinti tvarų sujungiamumą visais jo aspektais;
- f) remti teritorinę sanglaudą ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą prie sausumos ir jūrų sienų, įskaitant tarptautinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą.

3. Atsižvelgiant į konkrečius tikslus, parama gali būti atitinkamai susijusi su toliau išdėstytais teminiais prioritetais:
- a) teisinės valstybės principui užtikrinti būtinų institucijų įsteigimas ir jų tinkamo veikimo skatinimas jau ankstyvame etape ir tolesnis demokratinių institucijų stiprinimas;
 - b) gebėjimų reaguoti į migracijos iššūkius stiprinimas regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis;
 - c) strateginės komunikacijos pajėgumų, įskaitant visuomenės informavimą apie būtinas reformas, kad būtų tenkinami narystės Sąjungoje kriterijai, didinimas;
 - d) gero valdymo stiprinimas ir viešojo administravimo pertvarkymas pagal viešojo administravimo principus;
 - e) fiskalinio ir ekonomikos valdymo stiprinimas;
 - f) visų gerų kaimyninių santykių, regioninio stabilumo ir tarpusavio bendradarbiavimo aspektų stiprinimas;
 - g) Sąjungos ir jos partnerių gebėjimų užkirsti kelią konfliktams, kurti taiką ir spręsti prieš krizę ir po jos kylančių poreikių klausimus stiprinimas;

- h) pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų, nepriklausomumo ir pliuralizmo stiprinimas;
- i) paramos gavėjų taisyklių, standartų, politikos ir praktikos derinimo su Sąjungos taisyklėmis, standartais, politika ir praktika skatinimas;
- j) lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo skatinimas;
- k) švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą galimybių ir kokybės visais lygmenimis gerinimas ir paramos kultūros bei kūrybos sektoriams ir sportui siūlymas;
- l) kokybiško užimtumo ir galimybių patekti į darbo rinką skatinimas;
- m) socialinės apsaugos bei įtraukties skatinimas ir kova su skurdu;
- n) pažangaus, tvaraus, įtraukaus bei saugaus transporto skatinimas, kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas ir energetinio saugumo bei energijos šaltinių įvairinimo didinimas;
- o) privačiojo sektoriaus aplinkos gerinimas ir įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumo didinimas;
- p) prieigos prie skaitmeninių technologijų bei paslaugų gerinimas ir mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų stiprinimas;
- q) prisidėjimas prie maisto ir vandens tiekimo saugumo bei saugos;

- r) aplinkos saugojimas ir aplinkos kokybės gerinimas;
- s) bendradarbiavimas su I priede išvardytais paramos gavėjais dėl taikaus branduolinės energijos naudojimo sveikatos, žemės ūkio ir maisto saugos srityse;
- t) žemės ūkio maisto produktų ir žuvininkystės sektorių gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą bei rinkos jėgas didinimas.

4. Siekiant skatinti gerus kaimyninius santykius, Sąjungos integraciją bei socialinę ir ekonominę vystymąsi, parama tarpvalstybiniam I priede išvardytų paramos gavėjų tarpvalstybiniam bendradarbiavimui gali būti atitinkamai susijusi su šiais teminiais prioritetais:

- a) užimtumo, darbo jėgos judumo ir socialinės bei kultūrinės įtraukties skatinimas tarpvalstybiniu lygiu;
- b) aplinkos saugojimas ir prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas, klimato kaitos švelninimas ir rizikos prevencija bei valdymas;
- c) tvaraus transporto skatinimas ir viešosios infrastruktūros gerinimas;
- d) skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės skatinimas;
- e) turizmo skatinimas ir kultūros bei gamtos paveldo išsaugojimas bei propagavimas;
- f) investavimas į jaunimą, sportą, švietimą ir įgūdžius;

- g) vietos bei regionų valdymo skatinimas;
- h) tarpvalstybinių iniciatyvų, kuriomis siekiama skatinti susitaikymą ir pereinamojo laikotarpio teisingumą, skatinimas;
- i) konkurencingumo didinimas, verslo aplinkos gerinimas ir MVĮ, prekybos bei investicijų plėtojimas;
- j) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, inovacijų ir skaitmeninių technologijų stiprinimas.

5. Teminiai prioritetai paramai teikti atsižvelgiant į I priede išvardytų paramos gavėjų poreikius ir pajėgumus yra detaliau nustatyti II priede. I priede išvardytų paramos gavėjų teminiai tarpvalstybinio bendradarbiavimo prioritetai yra detaliau nustatyti III priede. Kiekvienas iš tų teminių prioritetų gali prisidėti prie daugiau nei vieno konkretaus tikslo siekimo.
6. Komisijai pagal 14 ir 15 straipsnius suteikiami įgaliojimai, prieš priimant PNPP programavimo sistemą, priimti deleguotąjį aktą, kad šis reglamentas būtų papildytas nustatant tam tikrus konkrečius paramos tikslus ir teminius prioritetus, susijusius su klausimais, nurodytais šio straipsnio 3 dalies a–m bei r punktuose ir 4 dalies a–j punktuose.

4 straipsnis

Biudžetas

1. PNPP III įgyvendinimo 2021–2027 m. laikotarpiu finansinis paketas yra 14 162 000 000 EUR einamosiomis kainomis.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta suma gali būti panaudota PNPP III įgyvendinimui skirtoms paramos priemonėms finansuoti, kaip antai parengiamosios, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklos finansavimui, įskaitant institucines informacinių technologijų sistemas, pagal Reglamento (ES) 2021/947 24 straipsnį.

5 straipsnis

Programoms taikomos nuostatos

1. Įgyvendinant šį reglamentą užtikrinamas nuoseklumas, sinergija ir papildomumas su kitomis Sąjungos išorės veiksmų sritimis, kitų atitinkamų kryptių Sąjungos politika ir programomis, taip pat politikos suderinamumas vystymosi labui.
2. Pagal šį reglamentą įgyvendinamai veiklai taikomas Reglamentas (ES) 2021/947, kai tai nurodyta šiame reglamente.

3. PNPP III lėšomis prisidedama prie veiksmų, įgyvendinamų ir valdomų pagal Reglamentą (ES) 2021/817. Naudojant tas lėšas taikomas Reglamentas (ES) 2021/817. Tuo tikslu PNPP III įnašas įtraukiamas į Reglamento (ES) 2021/947 13 straipsnio 6 dalyje nurodytą bendrąjį programavimo dokumentą ir patvirtinamas tame reglamente nustatyta tvarka. Tame programavimo dokumente nurodoma minimali orientacinė suma, skirtina veiksmams, nustatytiems pagal Reglamentą (ES) 2021/817.

4. Parama numatytų rūšių veiksams pagal šį reglamentą gali būti teikiama pagal Europos regioninės plėtros fondą ir Sanglaudos fondą, kurių konkretūs tikslai ir paramos apimtis yra nustatyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1058¹, „Europos socialinį fondą +“, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057², ir Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai, kuris turi būti nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013.

¹ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

² 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

5. Europos regioninės plėtros fondas prisideda prie I priede išvardytų paramos gavėjų ir vienos ar daugiau valstybių narių tarpvalstybiniam bendradarbiavimui skirtų programų ar priemonių. Tas programas ir priemones Komisija patvirtina pagal šio reglamento 17 straipsnio 3 dalį. PNPP III lėšų, skirtų tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, (toliau – PNPP III TVB), kaip nurodyta Reglamento (ES) 2021/1059 10 straipsnio 3 dalyje, įnašo suma nustatoma pagal tą straipsnį. PNPP III TVB programos valdomos pagal Reglamentą (ES) 2021/1059.
6. PNPP III gali būti prisidedama prie tarptautinio ir tarpreregioninio bendradarbiavimo programų ar priemonių, kurios yra nustatytos ir įgyvendinamos pagal Reglamentą (ES) 2021/1059, kai taikytina, atsižvelgiant į makroregionines strategijas ar jūrų baseinų strategijas, ir kuriose dalyvauja šio reglamento I priede išvardyti paramos gavėjai.

Kai tarptautinio ir tarpreregioninio bendradarbiavimo programa ar priemonė remiama ir pagal KVTBP, išankstinis finansavimas mokamas pagal Reglamento (ES) 2021/947 22 straipsnio 5 dalį.

7. Kai tinkama, pagal šį reglamentą nustatyti veiksmai, laikantis 9 straipsnio, gali būti remiami kitomis Sąjungos programomis, jei įnašais nekompensuojamos tos pačios išlaidos. Šiuo reglamentu taip pat gali būti remiamos pagal kitas Sąjungos programas nustatytos priemonės, jei įnašais nekompensuojamos tos pačios išlaidos. Tokiais atvejais tų veiksmų darbo programoje nustatoma, kurias taisykles taikyti.
8. Siekdama užtikrinti Sąjungos finansavimo suderinamumą bei veiksmingumą arba skatinti regioninį bendradarbiavimą Komisija, kai tai tinkamai pagrįsta, gali nuspręsti, kad šalys, teritorijos ar regionai, kurie priešingu atveju negalėtų gauti finansavimo pagal 3 straipsnio 1 dalį, gali pasinaudoti 9 straipsnio 1 dalyje nurodytais veiksmų planais ir priemonėmis, jei įgyvendintinas planas ar priemonė yra pasaulinio, regioninio ar tarpvalstybinio pobūdžio.

II skyrius

Strateginis planavimas

6 straipsnis

Politikos sistema ir bendrieji principai

1. Bendrą šio reglamento įgyvendinimo politikos sistemą sudaro plėtros politikos sistema, kurią yra nustačiusi Europos Vadovų Taryba ir Taryba, susitarimai, kuriais nustatomi teisiškai įpareigojantys santykiai su I priede išvardytais paramos gavėjais, taip pat Europos Parlamento rezoliucijos, Komisijos komunikatai ir Komisijos bei Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendri komunikatai. Komisija užtikrina paramos pagal šį reglamentą ir plėtros politikos sistemos suderinamumą.
2. Į programas ir veiksmus, kurie vykdomi pagal PNPP III siekiant konkrečių 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų tikslų, įtraukiami klimato kaitos, aplinkos apsaugos, žmogaus teisių ir lyčių lygybės horizontalieji prioritetai, kad būtų propaguojami integruoti veiksmai, kuriais galima darniai siekti papildomos naudos ir įvairių tikslų. Kai taikytina, programose ir veiksmuose atsižvelgiama į darnaus vystymosi tikslų, be kita ko, tikslų, susijusių su taikių ir įtraukių visuomenių skatinimu, ir skurdo mažinimo tikslų, tarpusavio sąsajas.

3. Komisija, palaikydama ryšius su valstybėmis narėmis, padeda įgyvendinti Sąjungos įsipareigojimus siekti didesnio skaidrumo ir atskaitomybės teikiant paramą, be kita ko, per internetines duomenų bazes leidžiant susipažinti su informacija apie paramos apimtį bei paskirstymą, ir užtikrina, kad duomenys būtų palyginami ir su jais būtų galima lengvai susipažinti, jais keistis ir juos skelbti.
4. Komisija ir valstybės narės bendradarbiauja užtikrindamos suderinamumą ir stengiasi išvengti pagal šį reglamentą teikiamos paramos ir kitos Sąjungos, valstybių narių ir Europos investicijų banko grupės teikiamos paramos dubliavimo, laikydamosi nustatytų veiklos koordinavimo išorės paramos srityje stiprinimo principų, be kita ko, aktyviau koordinuojant veiklą su valstybėmis narėmis vietos lygmeniu, ir politikos bei procedūrų derinimo principų, visų pirma tarptautinių vystymosi veiksmingumo principų. Toks koordinavimas apima reguliarias laiku vykdomas konsultacijas, dažną keitimąsi informacija įvairiais paramos teikimo ciklo etapais ir įtraukius susitikimus, kuriais siekiama koordinuoti paramą, be kita ko, vietos lygmeniu, ir yra vienas iš svarbiausių Sąjungos ir valstybių narių programavimo procesų etapų.

5. Laikydamosi įtraukios partnerystės principo, kai tinkama, Komisija užtikrina, kad būtų tinkamai konsultuojamasi su atitinkamais I priede išvardytų paramos gavėjų suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant atitinkamai pilietinės visuomenės organizacijas ir vietas bei regionines valdžios institucijas, ir jiems sudaromos galimybės laiku susipažinti su atitinkama informacija, kad jie galėtų prasmingai dalyvauti rengiant bei įgyvendinant programas, taip pat susijusiuose stebėsenos procesuose. Komisija skatina atitinkamų suinteresuotųjų subjektų veiksmų koordinavimą.

Pilietinės visuomenės organizacijų pajėgumai stiprinami, be kita ko, kai tinkama, teikiant paramą jų pajėgumams, kaip tiesioginiams paramos gavėjams.

6. Komisija, palaikydama ryšius su valstybėmis narėmis, imasi būtinų veiksmų užtikrinti veiklos koordinavimą ir papildomumą su daugiašalėmis ir regioninėmis organizacijomis bei subjektais, pavyzdžiui, tarptautinėmis organizacijomis bei finansų įstaigomis, ir agentūromis bei Sąjungai nepriklausančiais paramos teikėjais.

III skyrius

Įgyvendinimas

7 straipsnis

PNPP programavimo sistema

1. Parama pagal šį reglamentą grindžiama PNPP programavimo sistema siekiant įgyvendinti 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus konkrečius tikslus ir 3 straipsnio 3 dalyje nurodytus ir II bei III prieduose detaliau nustatytus teminius prioritetus. Komisija nustato PNPP programavimo sistemą 2021–2027 m. DFP laikotarpiui.
2. Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina metinius asignavimus neviršydami 2021–2027 m. DFP ribų.
3. PNPP programavimo sistema plėtojama vadovaujantis 6 straipsnyje išdėstyta politikos sistema bei bendraisiais principais ir joje tinkamai atsižvelgiama į atitinkamas nacionalines strategijas ir sektorių politiką.
4. PNPP programavimo sistemoje nurodomas orientacinis Sąjungos lėšų paskirstymas teminėms sritims pagal 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus konkrečius tikslus, priklausomai nuo to, kas taikytina, suskirstytas pagal metus, nedarant poveikio galimybei derinti paramą, kuria padedama siekti skirtingų konkrečių tikslų.

5. PNPP programavimo sistema apima rodiklius, skirtus įvertinti pažangai, padarytai siekiant 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų konkrečių tikslų. Tie rodikliai turi derėti su IV priede nurodytais pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais.
6. Komisija atlieka metinį vertinimą, kaip įgyvendinama PNPP programavimo sistema, atsižvelgdama į 6 straipsnyje nurodytos politikos sistemos raidą ir remdamasi šio straipsnio 5 dalyje nurodytais rodikliais. Tame vertinime taip pat atspindima paramos gavėjams, išvardytiems I priede, įsipareigotų skirti bei planuojamų asignavimų dabartinė padėtis ir tai, kaip įgyvendinti 8 straipsnyje nurodyti veiklos rezultatais grindžiamas požiūris ir „teisingos dalies“ principas. Tą vertinimą Komisija pateikia 17 straipsnyje nurodytam komitetui.
7. Remdamasi 6 dalyje nurodytu metiniu vertinimu, Komisija gali pasiūlyti atitinkamai peržiūrėti PNPP programavimo sistemą. Be to, Komisija gali peržiūrėti PNPP programavimo sistemą atlikusi Reglamento (ES) 2021/947 42 straipsnyje nurodytą laikotarpio vidurio vertinimą ir, jei tinkama, gali ją atitinkamai peržiūrėti. Visos PNPP programavimo sistemos peržiūros atliekamos laikantis 8 dalyje nurodytos procedūros.
8. Nedarant poveikio 9 daliai, Komisija įgyvendinimo aktu priima PNPP programavimo sistemą. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 17 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9. Komisija patvirtina tarpvalstybinio bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis programavimo sistemą pagal 17 straipsnio 3 dalį.

8 straipsnis

Parama paramos gavėjams, veiklos rezultatų vertinimas ir „teisingos dalies“ principas

1. Parama, teikiama pagal šį reglamentą, grindžiama tiek veiklos rezultatais grindžiamu požiūriu, tiek „teisingos dalies“ principu, kaip nustatyta 2, 3 ir 4 dalyse.
2. Parama siekiama užtikrinti visų I priede išvardytų paramos gavėjų daromą pažangą, ji orientuojama į konkrečią paramos gavėjo situaciją ir pagal ją koreguojama, atsižvelgiant į visas tolesnes pastangas, kurių reikia, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai. Į tų paramos gavėjų poreikius ir pajėgumus atsižvelgiama vadovaujantis „teisingos dalies“ principu, siekiant išvengti, kad paramos lygis nebūtų neproporcingai žemas, palyginti su kitais paramos gavėjais.
3. Paramos aprėptis ir intensyvumas diferencijuojami pagal I priede išvardytų paramos gavėjų veiklos rezultatus, visų pirma, kiek tai susiję su jų įsipareigojimu vykdyti reformas ir daryti tų reformų įgyvendinimo pažangą, ir pagal jų poreikius.
4. Vertinant I priede išvardytų paramos gavėjų veiklos rezultatus ir sprendžiant dėl teiktinos paramos, daugiausia dėmesio skiriama pastangoms, padarytoms teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių, demokratinių institucijų ir viešojo administravimo reformos, taip pat ekonomikos vystymosi ir konkurencingumo srityse.

5. Kai remiantis 7 straipsnio 5 dalyje nurodytais rodikliais nustatomas vieno iš I priede išvardytų paramos gavėjų didelis regresas ar nuolatinė pažangos stoka šio straipsnio 4 dalyje nurodytose srityse, paramos aprėptis ir intensyvumas atitinkamai moduluojami, vadovaujantis 6 dalimi, be kita ko, proporcingai mažinant lėšas ir jas perskirstant tokiu būdu, kad nekiltų pavojus paramai, kuria gerinama pagrindinių teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principo taikymo padėtis, įskaitant paramą pilietinei visuomenei ir, kai tikslinga, bendradarbiavimui su vietos institucijomis. Jei pažanga daroma vėl, parama taip pat atitinkamai moduluojama pagal 6 dalį siekiant toliau remti tas pastangas.
6. Dėl paramos I priede išvardytiems paramos gavėjams sprendžiama atsižvelgiant į 9 straipsnyje nurodytų priemonių sistemą.

9 straipsnis

Įgyvendinimo priemonės ir metodai

1. Pagal šį reglamentą teikiama parama įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą arba netiesioginį valdymą pagal Finansinį reglamentą, taikant metinius ar daugiamečius veiksmų planus ir priemones, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2021/947 II antraštinės dalies III skyriuje. Komisija įgyvendinimo aktais priima veiksmų planus ir priemones. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 17 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Reglamento (ES) 2021/947 II antraštinės dalies III skyrius, išskyrus to reglamento 28 straipsnio 1 dalį, taikomas šiam reglamentui.

2. Perėjimas nuo Komisijos vykdomo tiesioginio valdymo prie netiesioginio valdymo, kurį vykdytų I priede išvardyti paramos gavėjai, turi būti laipsniškas ir atitikti tų paramos gavėjų atitinkamus pajėgumus, be kita ko, deramai atsižvelgiant į gero valdymo principą. Komisija imasi tinkamų priežiūros priemonių, kuriomis atitinkamai būtų užtikrinta Sąjungos finansinių interesų apsauga. Komisija taip pat gali atšaukti tą perėjimą tais atvejais, kai I priede nurodytas paramos gavėjas neįvykdo atitinkamų pareigų, nesilaiko atitinkamų principų, nepasiekia atitinkamų tikslų ir nesilaiko atitinkamų taisyklių, nustatytų Finansiniame reglamente.
3. Europos Parlamentas gali reguliariai keistis nuomonėmis su Komisija dėl savo paties vykdomų paramos programų, aptariant tokius klausimus kaip gebėjimų stiprinimas, įskaitant susijusį tarpininkavimą ir dialogą, ir rinkimų stebėjimo.
4. Veiksmų planai pagal šį reglamentą gali būti priimti ne ilgesniam kaip septynerių metų laikotarpiui.
5. Parama biudžetui yra grindžiama tarpusavio atskaitomybe bei bendru įsipareigojimu demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės principo atžvilgiu ir yra teikiama pagal Finansinio reglamento 236 straipsnį bei Reglamento (ES) 2021/947 27 straipsnį. Pagal PNPP III vykdomais veiksmais remiami parlamentinės kontrolės bei pajėgumų atlikti auditą plėtojimas, didesnis skaidrumas ir geresnės galimybės visuomenei susipažinti su informacija.

10 straipsnis

Tarpvalstybinis bendradarbiavimas

1. I priede išvardytų paramos gavėjų ir valstybių narių tarpvalstybiniam bendradarbiavimui skirtoms programoms, atsižvelgiant į tų paramos gavėjų ir valstybių narių poreikius ir prioritetus, preliminariai skiriama iki 3 % finansinio paketo.
2. Sąjungos bendro finansavimo kiekvienam prioritetui dalis yra ne didesnė kaip 85 % tinkamų finansuoti tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos išlaidų.
3. Tarpvalstybinio bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis išankstinio finansavimo lygis gali viršyti Reglamento (ES) 2021/1059 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą procentinę dalį ir sudaro 50 % pirmųjų trijų programai skirtų biudžetinių įsipareigojimų.
4. Jei tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos nutraukiamos pagal Reglamento (ES) 2021/1059 12 straipsnį, nepanaudota pagal šį reglamentą parama nutrauktai programai gali būti naudojama finansuoti kitus pagal šį reglamentą finansuoti tinkamus veiksmus.

IV skyrius

Tinkamumas

11 straipsnis

Tinkamumas gauti finansavimą pagal PNPP III

Viešųjų pirkimų, dotacijų ir apdovanojimų skyrimo procedūrose, susijusiose su veiksmis, finansuojamais pagal šį reglamentą, gali dalyvauti tarptautinės bei regioninės organizacijos ir visi kiti fiziniai asmenys, kurie yra toliau išvardintų šalių piliečiai, ir juridiniai asmenys, kurie yra faktiškai įsisteigę:

- a) valstybėse narėse, šio reglamento I priede išvardytuose paramos gavėjuose, Europos ekonominės erdvės susitarimo Susitariančiosiose Šalyse ir šalyse, kurioms taikomas Reglamento (ES) 2021/947 I priedas, ir
- b) šalyse, kurių atžvilgiu Komisija yra nustačiusi abipusę prieigą prie išorės paramos.

Abipusė prieiga b punkto tikslais gali būti suteikta ribotam, ne trumpesniam kaip vienu metų laikotarpiui, jei šalis Sąjungos ir šalių, atitinkančių reikalavimus pagal šį reglamentą, subjektams nustato tokias pačias tinkamumo sąlygas. Komisija sprendimus dėl abipusės prieigos priima pasikonsultavusi su atitinkama (-omis) šalimi (-s) paramos gavėja (-omis).

V skyrius

EDVF+ ir biudžeto garantijos

12 straipsnis

Finansinės priemonės ir išorės veiksmų garantija

1. Laikantis Reglamento (ES) 2021/947 31 straipsnio 7 dalies, šio reglamento I priede išvardyti paramos gavėjai atitinka reikalavimus paramai pagal „Europos darnaus vystymosi fondą +“ (toliau – EDVF+) ir išorės veiksmų garantiją (toliau – IVG) gauti. EDVF+ ir IVG operacijos finansuojamos pagal šį reglamentą, kaip numatyta Reglamento (ES) 2021/947 II antraštinės dalies IV skyriuje, *mutatis mutandis*, atsižvelgiant į specialias šio straipsnio nuostatas.
2. EDVF+ operacijų, susijusių su Vakarų Balkanais, valdymo srityje Komisijai pataria specialioji strateginė valdyba (toliau – Strateginė valdyba).
3. Strateginė valdyba pataria Komisijai dėl strateginės Vakarų Balkanams skirtų investicijų pagal EDVF+ krypties ir padeda jas derinti su šiame reglamente nustatytais pagrindiniais principais, politikos sistema ir tikslais.

Strateginė valdyba padeda Komisijai nustatyti bendrus investicijų tikslus Vakarų Balkanų atžvilgiu, kiek tai susiję su IVG naudojimu siekiant remti EDVF+ operacijas ir stebėti tinkamą bei įvairiapusę teminę investicijų linijų aprėptį.

4. Strateginę valdybą sudaro Komisijos, visų valstybių narių ir Europos investicijų banko atstovai (toliau – EIB).

Europos Parlamentas turi stebėtojo statusą. Strateginės valdybos veikloje gali dalyvauti ir kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai. Strateginė valdyba sprendžia dėl naujo nario ar stebėtojo įtraukimo.

Nedarant poveikio konkrečiai tvarkai dėl bendro pirmininkavimo, Strateginei valdybai pirmininkauja Komisija ir, kiek tai įmanoma, nuomonės priimamos bendru sutarimu.

Dalyvavimas Strateginės valdybos posėdžiuose yra savanoriškas.

5. Prieš pirmąjį Strateginės valdybos posėdį Komisija Strateginei valdybai pasiūlo priimti darbo tvarkos taisykles, įskaitant taisykles dėl atstovų dalyvavimo Vakarų Balkanų investicijų programoje, stebėtojų vaidmens ir bendrapirmininkų skyrimo.

Priimti Strateginės valdybos posėdžių protokolai ir darbotvarkės skelbiami viešai.

6. Komisija Strateginei valdybai kasmet teikia operacijų, susijusių su Vakarų Balkanais, įgyvendinimo pažangos ataskaitą.

VI skyrius

Stebėseną, ataskaitų teikimas ir vertinimas

13 straipsnis

Stebėseną, auditą, vertinimą ir Sąjungos finansinių interesų apsaugą

1. Reglamento (ES) 2021/947 41 straipsnis stebėsenos ir ataskaitų teikimo atžvilgiu šiam reglamentui taikomas *mutatis mutandis*. Reglamento (ES) 2021/947 41 straipsnio 5 dalyje nurodytoje metinėje ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie įsipareigojimus ir mokėjimus pagal priemones (PNPP, PNPP II ir PNPP III).
2. Pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, skirti stebėti PNPP III įgyvendinimą ir pažangą, padarytą siekiant 3 straipsnyje nustatytų konkrečių tikslų, išvardyti šio reglamento IV priede.
3. Tarpvalstybiniam bendradarbiavimui su valstybėmis narėmis taikomi Reglamento (ES) 2021/1059 34 straipsnyje nurodyti rodikliai.
4. PNPP III paramos rezultatų sistemoje atsižvelgiama ne tik į IV priede išvardytus rodiklius, bet ir į ataskaitas, pateikiamas kartu su Komisijos metiniu pranešimu apie Sąjungos plėtros politiką, bei Komisijos atliekamus ekonomikos reformų programų vertinimus.

5. Metinėje ataskaitoje pateikiami ne tik Reglamento (ES) 2021/947 41 straipsnio 5 bei 6 dalyse nurodyti elementai, bet ir nurodoma informacija apie įsipareigojimus pagal konkrečius tikslus, nurodytus šio reglamento 3 straipsnyje.
6. Reglamento (ES) 2021/947 42 straipsnis laikotarpio vidurio vertinimo ir galutinio vertinimo atžvilgiu taikomas *mutatis mutandis*.
7. Be Finansinio reglamento 129 straipsnio dėl Sąjungos finansinių interesų apsaugos, kai taikomas netiesioginis valdymas, šio reglamento I priede išvardyti paramos gavėjai praneša Komisijai apie visus pažeidimus, įskaitant sukčiavimo atvejus, kurie buvo nustatyti pirminėse administracinėse ar teisminėse išvadose, ir Komisiją informuoja apie visų su tokiais pažeidimais susijusių administracinių ir teisinių procedūrų eigą. Toks pranešimas vykdomas elektroninėmis priemonėmis, naudojant Komisijos sukurtą Pažeidimų valdymo sistemą.

VII skyrius

Baigiamosios nuostatos

14 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Komisijai pagal 15 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami II, III bei IV priedai, ir deleguotąjį aktą, kuriuo papildomas šis reglamentas siekiant nustatyti tam tikrus konkrečius tikslus ir teminius prioritetus paramai teikti, kaip nurodyta 3 straipsnio 6 dalyje.

15 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. Komisijai šio reglamento galiojimo laikotarpiui suteikiami 14 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 14 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 14 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

16 straipsnis

Papildomų įgyvendinimo taisyklių priėmimas

Konkrečios taisyklės, kuriomis nustatomos vienodos šio reglamento įgyvendinimo sąlygos, visų pirma susijusios su struktūromis, kurios turi būti sukurtos rengiantis narystei, ir susijusios su parama kaimo plėtrai, Komisijos priimamos laikantis 17 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

17 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Pasirengimo narystei paramos priemonės komitetas (toliau – PNPP III komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. PNPP III komitetas padeda Komisijai įgyvendinti 3 straipsnyje nurodytus tikslus, atsižvelgdamas į Komisijos pateikiamą metinį vertinimą pagal 7 straipsnio 6 dalį ir 13 straipsnio 5 dalį.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
4. PNPP III komiteto darbo tvarkos taisyklėse numatomi proporcingi terminai, kad komiteto nariai turėtų galimybę anksti ir veiksmingai nagrinėti įgyvendinimo aktų projektus ir pareikšti savo nuomonę, laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011 3 straipsnio.
5. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, ta procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

6. PNPP III komiteto posėdžiuose EIB aktualiais klausimais dalyvauja stebėtojas iš EIB.
7. PNPP III komitetas padeda Komisijai ir turi kompetenciją teisės aktų ir įsipareigojimų pagal reglamentus (EB) Nr. 1085/2006 bei (ES) Nr. 231/2014 ir Reglamento (EB) Nr. 389/2006 3 straipsnio įgyvendinimo klausimais.
8. PNPP III komitetas nėra kompetentingas dėl įnašo programai „Erasmus+“, kaip nurodyta 5 straipsnio 3 dalyje.

18 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir matomumas

1. Sąjungos lėšų pagal PNPP III gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą, visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus ir apie juos pranešdami, komunikacijos medžiagoje, susijusioje su pagal šį reglamentą remiamais veiksmais, akcentuodami iš Sąjungos gautą paramą ir jos naudą žmonėms ir strategiškai teikdami darnią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

Su Sąjungos finansavimo pagal PNPP III gavėjais sudarytuose susitarimuose nustatomos su tuo susijusios pareigos.

Susitarimuose, sudarytuose su I priede išvardytais paramos gavėjais, nurodomi principai, kurių reikia laikytis matomumo ir komunikacijos veiklos atžvilgiu, ir tos veiklos tikslai bei aiški pareiga aktyviai skelbti informaciją apie programas ir veiksmus pagal PNPP III.

Siekiant pagerinti komunikacijos veiklos rezultatus, tarpvalstybinio bendradarbiavimo programų, kuriose dalyvauja I priede išvardyti paramos gavėjai, atžvilgiu turi būti planuojama konkreti bendra komunikacijos veikla.

Veiksmai pagal PNPP III vykdomi laikantis Sąjungos finansuojamų išorės veiksmų komunikacijos ir matomumo reikalavimų ir kitų atitinkamų gairių.

2. Komisija vykdo su PNPP III ir veiksmais pagal ją bei jos rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus, visų pirma vietos ir regionų lygmeniu, kad būtų užtikrintas Sąjungos finansinės paramos matomumas. Pagal PNPP III skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinio informavimo apie Sąjungos politikos prioritetus ir ataskaitų dėl jų teikimo tiek, kiek šie prioritetai yra tiesiogiai susiję su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.
3. PNPP III remiama strateginė komunikacija ir viešoji diplomatija, įskaitant kovą su dezinformacija, siekiant skleisti informaciją apie Sąjungos vertybes, taip pat apie Sąjungos veiksmų pridėtinę vertę ir jais pasiektus rezultatus.

4. Komisija, laikydamasi Finansinio reglamento 38 straipsnio, viešai skelbia atitinkamą informaciją apie visus pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus, be kita ko, atitinkamai išsamioje bendroje interneto svetainėje.
5. Jei dėl saugumo ar politinių opijų klausimų tam tikrose šalyse ar teritorijose arba tam tikrais laikotarpiais gali būti tinkamiau ar būtina riboti komunikacijos ir matomumo didinimo veiklą, tikslinė auditorija ir matomumo didinimo priemonės, produktai ir kanalai, naudotini tam tikram veiksmui skatinti, nustatomi kiekvienu konkrečiu atveju, konsultuojantis su ir susitariant su Sąjunga. Visos tokios išimtys turi būti tinkamai pagrįstos, o jų taikymo sritis kiekvienu atveju turi būti apibrėžta ir ribota. Kai reaguojant į staiga kilusią krizę reikia imtis greitojo reagavimo intervencinių priemonių, nebūtina nedelsiant parengti išsamų komunikacijos ir matomumo didinimo planą. Tačiau tokiais atvejais Sąjungos parama vis dėlto turi būti tinkamai nurodyta nuo pat pradžių.

19 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi poveikio veiksmų pagal Reglamentą (EB) Nr. 1085/2006 ar Reglamentą (ES) Nr. 231/2014, kuris toliau taikomas tiems veiksams tol, kol jie užbaigiami, tęstinumui ar keitimui iki jų užbaigimo. Tiems veiksams taikomas Reglamento (ES) 2021/947 II antraštinės dalies III skyrius, išskyrus jo 28 straipsnio 1 bei 3 dalis, kurių vietoje taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2014¹ 8 straipsnio 4 dalis, 10 straipsnio 1 bei 3 dalys.
2. PNPP III finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos užtikrinti perėjimą nuo priemonių, patvirtintų pagal PNPP II, prie PNPP III, taip pat bet kokia veikla, susijusi su paskesnės pasirengimo narystei paramos programos parengimu.
3. Jeigu būtina, asignavimai gali būti įtraukti į Sąjungos biudžetą po 2027 m. ir skirti 4 straipsnio 2 dalyje nurodytoms išlaidoms padengti, kad būtų galima valdyti ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus.

¹ 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 236/2014, kuriuo nustatomos bendros Sąjungos išorės veiksmų finansavimo priemonių įgyvendinimo taisyklės ir procedūros (OL L 77, 2014 3 15, p. 95).

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

Tarybos vardu

Pirmininkas

I PRIEDAS

Albanijos Respublika

Bosnija ir Hercegovina

Islandija

Kosovas*

Juodkalnija

Serbijos Respublika

Šiaurės Makedonijos Respublika

Turkijos Respublika

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

II PRIEDAS

TEMINIAI PARAMOS PRIORITETAIS

Parama atitinkamais atvejais gali būti susijusi su šiais teminiais prioritetais:

- a) **teisinės valstybės principui užtikrinti būtinų institucijų įsteigimas ir jų tinkamo veikimo skatinimas jau ankstyvame etape ir tolesnis demokratinių institucijų stiprinimas.** Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje siekiama: sukurti nepriklausomas, atskaitingas, nešališkas, profesionalias, depolitizuotas ir veiksmingas teismų sistemas, be kita ko, vykdant skaidrų ir nuopelnais grindžiamą įdarbinimą, pasitelkiant vertinimo bei paaukštinimo sistemas ir veiksmingas drausmines procedūras teisės normų pažeidimo atvejais, ir propaguoti teisminį bendradarbiavimą; užtikrinti teisę kreiptis į teismą; skatinti policijos bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija; plėtoti veiksmingas organizuoto nusikalstamumo, prekybos žmonėmis ir šaulių bei lengvaisiais ginklais, neteisėto migrantų gabenimo, prekybos narkotikais, pinigų plovimo ir (arba) terorizmo finansavimo ir korupcijos prevencijos ir kovos su šiais reiškiniais priemones ir remti bendradarbiavimą su Sąjunga kovos su terorizmu ir radikalizacijos prevencijos srityse; bei propaguoti ir ginti žmogaus teises, be kita ko, nediskriminavimą ir lyčių lygybę, vaiko teises, mažumoms priklausančių asmenų teises, įskaitant nacionalines mažumas ir romus, taip pat lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų teises ir pagrindines laisves, įskaitant saviraiškos laisvę, žiniasklaidos laisvę, susirinkimų bei asociacijų laisvę ir duomenų apsaugą;

- b) **gebėjimų reaguoti į migracijos iššūkius stiprinimas regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis.** Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje siekiama: dalytis svarbia informacija, toliau stiprinti sienų ir migracijos valdymo pajėgumus; užtikrinti galimybę gauti tarptautinę apsaugą; stiprinti sienų kontrolę ir pastangas išspręsti neteisėtos migracijos klausimą; taip pat spręsti priverstinės migracijos klausimą;
- c) **strateginės komunikacijos pajėgumų, įskaitant visuomenės informavimą apie būtinas reformas, kad būtų tenkinami narystės Sąjungoje kriterijai, didinimas.** Pastangomis šioje srityje siekiama: remti tolesnį nepriklausomos ir pliuralistinės žiniasklaidos bei žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo vystymą ir jos pasitelkiamos, *inter alia*, kaip gebėjimų stiprinimo kibernetinio saugumo srityje ir valstybės bei visuomenės atsparumo dezinformacijai ir kitų formų hibridinėms grėsmėms didinimo priemonė;
- d) **gero valdymo stiprinimas ir viešojo administravimo pertvarkymas pagal viešojo administravimo principus.** Intervencinėmis priemonėmis siekiama: stiprinti viešojo administravimo reformų sistemas, be kita ko, viešųjų pirkimų srityje; gerinti strateginį planavimą ir įtraukią bei faktais grindžiamą politikos ir teisėkūros raidą; didinti valstybės tarnybos profesionalumą ir ją depolitizuoti, įtvirtinant nuopelnais grindžiamus principus; skatinti skaidrumą ir atskaitomybę; gerinti paslaugų kokybę ir teikimą, įskaitant tinkamas administracines procedūras ir e. valdžios sistemas, kurioje pagrindinis dėmesys būtų skirtas piliečiams, naudojimą; stiprinti viešųjų finansų valdymą ir gerinti geros kokybės statistikos rengimą;

- e) **fiskalinio ir ekonomikos valdymo stiprinimas.** Intervencinėmis priemonėmis siekiama: remti ekonominių reformų programų įgyvendinimą ir sistemingą bendradarbiavimą su tarptautinėmis finansų įstaigomis ekonomikos politikos pagrindų klausimais, ir stiprinti ekonomikos institucijas; gerinti gebėjimą stiprinti makroekonominį stabilumą bei socialinę sanglaudą; remti darnų vystymąsi bei pažangą siekiant tapti veikiančia rinkos ekonomika, kuri būtų pajėgi atlaikyti konkurencinį spaudimą bei rinkos jėgas Sąjungoje ir daryti pažangą kuriant bendrą regioninę rinką;
- f) **visų gerų kaimyninių santykių, regioninio stabilumo ir tarpusavio bendradarbiavimo aspektų stiprinimas;**
- g) **Sąjungos ir jos partnerių gebėjimų užkirsti kelią konfliktams, kurti taiką ir spręsti prieš krizę ir po jos kylančių poreikių klausimus stiprinimas,** be kita ko, pasitelkiant išankstinę perspėjimą ir atliekant su konfliktais susijusios rizikos analizę; žmonių tarpusavio ryšių, susitaikymo, taikos kūrimo ir pasitikėjimo stiprinimo priemonių, iniciatyvų, kuriomis skatinamas susitaikymas, pereinamojo laikotarpio teisingumas, tiesos paieška, žalos atlyginimas ir pažeidimų nepasikartojimo užtikrinimas (pavyzdžiui, RECOM), skatinimas; taip pat parama pajėgumų stiprinimui remiant saugumo bei vystymosi veiksmus pagal Reglamento (ES) 2021/947 9 straipsnį;

- h) I priede išvardytų paramos gavėjų **pilietinės visuomenės organizacijų** ir socialinių partnerių organizacijų, įskaitant profesines asociacijas, **gebėjimų, nepriklausomumo ir pliuralizmo stiprinimas** ir Sąjungos bei I priede išvardytų paramos gavėjų organizacijų tinklaveikos visais lygiais skatinimas, sudarant joms galimybes vesti veiksmingą dialogą su viešaisiais ir privačiais subjektais;
- i) **paramos gavėjų taisyklių, standartų, politikos ir praktikos derinimo su Sąjungos taisyklėmis, standartais, politika ir praktika**, įskaitant viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisykles, skatinimas;
- j) **lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo skatinimas**. Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje siekiama: sukurti labiau įgalinančią aplinką moterų bei mergaičių teisėms įgyvendinti ir realiai bei apčiuopiamai pažangai lyčių lygybės klausimu pasiekti strateginėse politikos srityse, pavyzdžiui, laisvės nepatirti jokios formos smurto dėl lyties, lytinės ir reprodukcinės sveikatos ir teisių, ekonominių ir socialinių teisių ir moterų bei mergaičių įgalėjimo, lygiateisio dalyvavimo ir lyderystės, moterų, taikos ir saugumo, taip pat žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos lyčių aspekto, be kita ko, remiant biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą, srityse;

- k) **švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą galimybių ir kokybės visais lygmenimis gerinimas ir paramos kultūros bei kūrybos sektoriams ir sportui siūlymas.** Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje siekiama: skatinti lygias galimybes gauti kokybišką ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, pradinį ir vidurinį išsilavinimą; gerinti pagrindinių įgūdžių teikimą; didinti įgyjamo išsilavinimo lygį; spręsti protų nutekėjimo problemą; mažinti mokyklos nebaigiančių asmenų skaičių ir stiprinti mokytojų rengimą; įgalinti vaikus bei jaunimą ir sudaryti jiems sąlygas išnaudoti visą savo potencialą; plėtoti profesinio rengimo ir mokymo sistemas ir skatinti mokymosi darbo vietoje sistemas, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas perėjimui į darbo rinką, be kita ko, neįgaliesiems; gerinti aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų kokybę ir didinti jų aktualumą; skatinti su absolventais susijusią veiklą; taip pat sudaryti daugiau galimybių mokytis visą gyvenimą ir remti investicijas į švietimo ir prieinamo mokymo infrastruktūrą, visų pirma siekiant sumažinti teritorinius skirtumus ir skatinti neselegreguotą įtraukų švietimą, be kita ko, pasitelkiant prieinamas skaitmenines technologijas;

- l) **kokybiško užimtumo ir galimybių patekti į darbo rinką skatinimas.** Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje siekiama: spręsti didelio nedarbo ir ekonominio neveiklumo problemą remiant tvarią integraciją į darbo rinką, visų pirma jaunimo (ypač nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo), moterų, ilgalaikių bedarbių ir visų nepakankamai atstovaujamų grupių. Priemonėmis skatinama kurti kokybiškas darbo vietas ir padedama veiksmingai įgyvendinti darbo taisykles ir standartus visoje teritorijoje laikantis pagrindinių principų ir teisių, apibrėžtų Europos socialinių teisių ramstyje. Kitos pagrindinės intervencinių priemonių sritys yra lyčių lygybės ir jaunimo rėmimas, įsidarbinamumo bei našumo, darbuotojų ir įmonių prisitaikymo prie pokyčių skatinimas, tvaraus socialinio dialogo užmezgimas ir darbo rinkos institucijų, pavyzdžiui, viešųjų įdarbinimo tarnybų ir darbo inspekcijų, modernizavimas bei stiprinimas;

- m) **socialinės apsaugos bei įtraukties skatinimas ir kova su skurdu.** Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje siekiama: modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, kad jomis būtų užtikrinta veiksminga, efektyvi ir tinkama apsauga visais asmens gyvenimo etapais; skatinti perėjimą nuo institucinės globos prie šeimos ir bendruomeninės priežiūros; skatinti socialinę įtrauktį; skatinti lygias galimybes ir kovoti su nelygybe bei skurdu.
- Intervencinėmis priemonėmis šioje srityje taip pat skiriamas dėmesys: marginalizuotų bendruomenių, pavyzdžiui, romų, integracijai; kovai su diskriminacija dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių požymių, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar bet kurių kitų pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos; taip pat galimybių gauti prieinamų, tvarių ir kokybiškų paslaugų, pavyzdžiui, ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, būstą, sveikatos priežiūrą ir pagrindines socialines paslaugas bei priežiūrą, didinimui, be kita ko, modernizuojant socialinės apsaugos sistemas;
- n) **pažangaus, tvaraus, įtraukaus bei saugaus transporto skatinimas, kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas ir energetinio saugumo bei energijos šaltinių įvairinimo didinimas,** investuojant į didelę Europos pridėtinę vertę turinčius projektus. Investicijų prioritetai turėtų būti nustatomi atsižvelgiant į jų svarbą TEN-T jungtims su Sąjunga, tarpvalstybinės jungtis, darbo vietų kūrimą, indėlį į tvarų judumą, išmetamo teršalų kiekio mažinimą, poveikį aplinkai bei saugų judumą, užtikrinant sąveiką su reformomis, skatinamomis Transporto bendrijos sutartimi. Intervencinėmis priemonėmis energetikos srityje siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą bei tvarią gamybą, taip pat labiau įvairinti šalis tiekėjas ir maršrutus;

- o) **privačiojo sektoriaus aplinkos gerinimas ir įmonių, visų pirma MVI, konkurencingumo didinimas**, be kita ko, pasitelkiant pažangiąją specializaciją, nes privačiojo sektoriaus aplinkos gerinimas ir įmonių konkurencingumo didinimas yra vieni svarbiausių ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir sanglaudos veiksnių. Pirmenybė teikiama tvariems projektams, kuriais gerinama verslo aplinka;
- p) **prieigos prie skaitmeninių technologijų bei paslaugų gerinimas ir mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų stiprinimas**, investuojant į skaitmeninį junglumą, skaitmeninį pasitikėjimą ir saugumą, skaitmeninius įgūdžius ir verslumą, gebėjimų stiprinimą mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemose, judumą, mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir palankią aplinką, ir skatinant tinklaveiką bei bendradarbiavimą;
- q) **prisidėjimas prie maisto ir vandens tiekimo saugumo bei saugos** ir įvairiapusių bei ekonomiškai tvarių ūkininkavimo sistemų išlaikymas gyvybingose kaimo bendruomenėse ir kaimo vietovėse;

- r) **aplinkos saugojimas ir aplinkos kokybės gerinimas**, sprendžiant aplinkos būklės blogėjimo ir biologinės įvairovės nykimo problemą, skatinant apsaugoti ir tausiai valdyti sausumos ir jūrų ekosistemas ir atsinaujinančius gamtos išteklius, investuojant į oro kokybę, vandentvarką, atliekų tvarkymą ir tvarų cheminių medžiagų valdymą, skatinant veiksmingą išteklių naudojimą, tvarų vartojimą bei gamybą ir remiant perėjimą prie žaliosios ir žiedinės ekonomikos, prisidedant prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo mažinimo, didinant atsparumą klimato kaitai ir skatinant klimato politikos veiksmų valdymą bei informavimą ir energijos vartojimo efektyvumą. Pagal PNPP III yra skatinama politika, kuria remiamas perėjimas prie tausiai išteklius naudojančios, saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir didinamas atsparumas nelaimėms, taip pat nelaimių prevencija, pasirengimas joms bei reagavimas į jas;
- s) **bendradarbiavimas su I priede išvardytais paramos gavėjais dėl taikaus branduolinės energijos naudojimo sveikatos, žemės ūkio ir maisto saugos srityse**, užtikrinant visapusišką aukščiausių tarptautinių standartų laikymąsi; taip pat veiksmų, kuriais šalinamos vietos gyventojų patirtos bet kokios radiologinės avarijos pasekmės, rėmimas ir siekis gerinti jų gyvenimo sąlygas; taip pat propaguojant žinių valdymą, mokymą ir švietimą branduolinės energetikos srityse. Kai taikytina, ši veikla turi derėti su veikla pagal Europos branduolinės saugos priemonę ir atitikti Reglamentą (ES) 2021/947;

- t) **žemės ūkio maisto produktų ir žuvininkystės sektorių gebėjimo atlaikyti konkurencinį spaudimą bei rinkos jėgas** ir laipsniškai perimti Sąjungos taisykles ir standartus stiprinimas, kartu siekiant ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos tikslų kaimo ir pakrančių vietovių suderinto teritorinio vystymosi srityje.
-

III PRIEDAS

PARAMOS TARPVALSTYBINIAM I PRIEDE IŠVARDYTŲ PARAMOS GAVĖJŲ TARPVALSTYBINIAM BENDRADARBIAVIMUI TEMINIAI PRIORITETAI

Siekiant skatinti gerus kaimyninius santykius, Sąjungos integraciją ir socialinę bei ekonominę vystymąsi, teikiant paramą tarpvalstybiniam bendradarbiavimui gali būti atitinkamai laikomasi šių teminių prioritetų:

- a) užimtumo, darbo jėgos judumo ir socialinės bei kultūrinės įtraukties tarpvalstybiniu lygiu skatinimas, *inter alia*: integruojant tarpvalstybines darbo rinkas, įskaitant tarpvalstybinį judumą, vykdant bendras vietos lygio užimtumo iniciatyvas, informavimo bei konsultavimo paslaugas ir bendrus mokymus, lyčių lygybę, sudarant lygias galimybes, integruojant imigrantų bendruomenes ir pažeidžiamas grupes, investuojant į viešąsias užimtumo tarnybas, taip pat remiant investicijas į visuomenės sveikatos ir socialines paslaugas;

- b) aplinkos saugojimas ir prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas, klimato kaitos švelninimas ir rizikos prevencija bei valdymas, *inter alia*: vykdamas bendrus aplinkos apsaugos veiksmus, skatinant tausų gamtos išteklių naudojimą, koordinuotą jūrų teritorijų planavimą, efektyvų išteklių naudojimą ir žiedinės ekonomikos įgyvendinimą, atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą ir perėjimą prie saugios bei tvarios mažo anglies dioksido kiekio technologijų, žaliąją ekonomiką, gerinant oro ir vandens kokybę, be kita ko, gerinant Europos aplinkos apsaugos standartų laikymąsi, ir gerinant atliekų tvarkymą bei vandentvarką, skatinant investicijas, skirtas konkrečiai rizikai pašalinti, užtikrinant atsparumą nelaimėms ir nelaimių prevenciją, pasirengimą joms ir reagavimą į jas, taip pat skatinant ir stiprinant tarpvalstybinių upių tarptautinį koordinavimą;
- c) tvaraus transporto skatinimas ir viešosios infrastruktūros gerinimas, *inter alia*, izoliuotumo mažinimas suteikiant geresnes galimybes naudotis transportu, skaitmeniniais tinklais bei paslaugomis, taip pat investuojant į tarpvalstybines vandens, atliekų ir energijos sistemas bei infrastruktūrą;
- d) skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės skatinimas, *inter alia*, užtikrinant skaitmeninio junglumo diegimą, e. valdžios paslaugų, skaitmeninio pasitikėjimo ir saugumo, taip pat skaitmeninių įgūdžių ir verslumo plėtrą;
- e) turizmo, ypač tvaraus turizmo, skatinimas ir kultūros bei gamtos paveldo išsaugojimas ir propagavimas;

- f) investavimas į jaunimą, sportą, švietimą ir įgūdžius, *inter alia*, kuriant ir įgyvendinant bendras švietimo, profesinio mokymo, mokymo sistemas ir infrastruktūrą, kuria remiama bendra jaunimo veikla;
- g) vietos bei regionų valdymo skatinimas ir vietos bei regionų valdžios institucijų planavimo ir administracinių gebėjimų stiprinimas;
- h) tarpvalstybinių iniciatyvų, kuriomis siekiama skatinti susitaikymą ir pereinamojo laikotarpio teisingumą (pavyzdžiui, RECOM), skatinimas;
- i) konkurencingumo didinimas, verslo aplinkos gerinimas ir MVĮ, prekybos bei investicijų plėtojimas, *inter alia*, verslumo, visų pirma, MVĮ atžvilgiu, skatinimas ir rėmimas, ir vietinio pobūdžio tarpvalstybinių rinkų vystymas bei internacionalizavimas, taip pat prisidedant prie bendros regioninės rinkos;
- j) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, inovacijų ir skaitmeninių technologijų stiprinimas, *inter alia*, skatinant judumą ir bendrai naudojant žmogiškųjų išteklių ir mokslinių tyrimų bei technologinės plėtros infrastruktūrą.

IV PRIEDAS

PAGRINDINIŲ VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIŲ SĄRAŠAS

Toliau pateikiamas pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių sąrašas, naudojamas siekiant padėti įvertinti pažangą ir, kai tikslinga, I priede išvardytų paramos gavėjų pasirengimą bei Sąjungos indėlį įgyvendinant PNPP III konkrečius tikslus.

1. Sudėtinis politinių kriterijų rodiklis¹ (šaltinis: Europos Komisija).
2. Požiūris į ES: gyventojų, kurių bendras požiūris į ES yra teigiamas, procentinė dalis (šaltinis: Europos Komisija / ES delegacijos).
3. Sudėtinis derinimo su Sąjungos *acquis* rodiklis (šaltinis: Europos Komisija).
4. Sudėtinis ekonominių kriterijų rodiklis (šaltinis: Europos Komisija).
5. Išlaidos socialinei apsaugai, išreikštos BVP procentine dalimi, (šaltinis: Eurostatas) bei 20–64 metų amžiaus asmenų užimtumo lygis ir paramos gavėjo Gini koeficiento pokytis per tam tikrą laiką (šaltinis: Eurostatas).

¹ Rodiklį sudaro 5 elementai:

- teisminių institucijų veikimas;
- kova su korupcija;
- kova su organizuotu nusikalstamumu;
- saviraiškos laisvė (kuri yra pagrindinių laisvių dalis);
- viešojo administravimo reforma.

6. Skaitmeniniai įgūdžiai (šaltinis: Eurostatas).
7. Verslo sąlygų palankumas (angl. „Ease of doing business“) (šaltinis: Pasaulio bankas).
8. Energijos intensyvumas, matuojamas pagal pirminę energiją ir BVP (šaltinis: Eurostatas). Atsinaujinančiosios energijos dalis, palyginti su bendru galutiniu energijos suvartojimu, išreikšta procentine dalimi, (šaltinis: Eurostatas).
9. Naudojantis PNPP III parama išvengtas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (tonų CO₂ ekvivalentu) (šaltinis: Europos Komisija). KD 10 koncentracija, palyginti su ES dienos ribine verte (50 µg/m³), (šaltinis: Europos aplinkos agentūra).
10. Jūrų, sausumos ir gėlavandenių ekosistemų, a) apsaugotų, b) tvariai valdomų naudojantis PNPP III parama, plotas.
11. Geri kaimyniniai santykiai, pavyzdžiui, užmegztų, formalizuotų ir įgyvendintų tarpvalstybinių partnerysčių skaičius, tarpreregioninės prekybos procentinė dalis BVP, (duomenų šaltinis: nacionalinė statistika, Regioninio bendradarbiavimo taryba), sieną kertančių asmenų skaičius per dieną ir kiekvieną dieną sieną kertančių prekes gabenančių transporto priemonių skaičius¹ (šaltinis: transporto observatorija).

Kai aktualu bei įmanoma ir kai turima duomenų, rodikliai bus skirstomi pagal lytį ir amžių.

¹ Su pastaraisiais duomenimis bus galima susipažinti tik nuo 2023 m.